

Radosław LUBERA
Politechnika Śląska
Wydział Organizacji i Zarządzania
Instytut Zarządzania, Administracji i Logistyki
radoslaw.lubera@polsl.pl

KONCEPCJA SYSTEMU LOGISTYCZNEGO ZAOPATRZENIA W PRZEDMIOTY UMUNDUROWANIA I WYEKWIPOWANIA WOJSKOWEGO ODDZIAŁU GOSPODARCZEGO

Streszczenie. Główny cel artykułu to wskazanie podstawowych uwarunkowań wojskowego systemu zaopatrywania, zarówno podczas działań zbrojnych, jak i w czasie pokoju. Efektywny system zaopatrzenia logistyki wojskowej pozwala na zdobywanie taktycznej przewagi nad przeciwnikiem, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa cywilom pozostającym za linią walk. W artykule wskazano kompleksowe spojrzenie na rozwiązania logistyki wojskowej, uwzględniające uwarunkowania Prawa zamówień publicznych, które wspomaga integracje wewnętrzne i zewnętrzne w procesie zaopatrzenia.

Słowa kluczowe: system logistycznego zaopatrzenia, logistyka wojskowa, wojskowy oddział gospodarczy

CONCEPT OF PROCUREMENT LOGISTICS SYSTEM IN THE CASE OF UNIFORMS AND EQUIPMENT FOR MILITARY ECONOMIC UNIT

Abstract. The main purpose of the article is to indicate the basic conditioning of the military procurement logistic system, during an armed operations and in peace time. Effective military procurement logistics system allows gaining a tactical advantage over the enemy and ensuring the safety of civilians remaining behind the line of fighting. The article is indicated in comprehensive approach to military logistics, including public procurement law, which supports internal and external integration within the supply process.

Keywords: procurement logistics system, military logistics, military economic unit

1. Wstęp

Od najdawniejszych czasów, w których dochodziło do konfliktów zbrojnych, rozumianych jako walka zbrojna, czyli podstawowa forma działań zbrojnych wojennych, istniał bezpośredni związek pomiędzy prowadzonymi działaniami wojennymi a potrzebami materiałowymi, które generowane były głównie przez szkolenia, wyposażenia armii w czasie jej przygotowywania do walki oraz w czasie jej przemieszczania na pola bitew. Wraz z upływem czasu i rozwojem technologii możliwe stało się prowadzenie działań zbrojnych na coraz większych obszarach i na wielu frontach, co wymogło również rozwój logistyki wojskowej, na której oparło się wiele wymagań dotyczących między innymi¹:

- zaspokojenia wzrostu materiałochłonności armii,
- zaspokojenia zapotrzebowania na specjalistyczne usługi,
- utrzymania gotowości do działania nowoczesnych środków walki.

Każdy dowódca, który planuje takie kwestie operacyjne jak manewry, maszerowanie armii w wybranym kierunku, oskrzydlenie, okrążanie i w końcu wydawanie bitew, musi być pewien, że jest w stanie zaopatrzyć każdego ze swoich żołnierzy nie tylko w 3 tys. kalorii i 2 litry wody, ale również w umundurowanie przystosowane do warunków atmosferycznych, środki niezbędne do zachowania fizjologii oraz środki konieczne do walki zbrojnej. Dodatkowo, powinien wziąć pod rozwagę istnienie odpowiedniej infrastruktury logistycznej liniowej, dzięki której zarówno żołnierze, jak i ich wyposażenie dotrą w odpowiednie miejsce, w odpowiednim czasie, z uwzględnieniem wszelakich przeszkód na jakie może natrafić konwój, również tych, które wiążą się z utrudnieniami pojawiającymi się na skutek nadmiaru lub niedoboru środków transportu².

W związku z pojawiającymi się potrzebami, dotyczącymi efektywnego przeciwdziałania występującym zakłóceniom logistycznym, stworzono Wojskowe Oddziały Gospodarcze, czyli jednostki specjalistyczne, będące dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia. Zostały one również utworzone po to, by realizować zadania finansowo-gospodarcze jednostek wojskowych, stacjonujących na obszarze jednego bądź kilku garnizonów.

Podmiot niniejszego artykułu, funkcjonuje na podstawie Prawa zamówień publicznych, czyli zobligowany jest do przestrzegania obostrzeń związanych z zamówieniami publicznymi, rozumianymi jako element strukturalny finansów publicznych zawierający w sobie szczegółowe rozwiązania, które obejmuje procedury wydatkowania środków publicznych, sposobów wybierania wykonawców danych przedsięwzięć oraz zasad zawierania z nimi umów. Procedury te często nazywane są mianem przetargu³.

¹ Hajt S., Kowalski K., Stankiewicz G., Szukalski M.: Logistyka wojskowa w działaniach taktycznych. Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych, Wrocław 2014.

² Solarz J.: Doktryny militarne XX wieku. Avalon, Kraków 2009.

³ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

2. Ogólna charakterystyka Wojskowych Oddziałów Gospodarczych

Formowanie Wojskowych Oddziałów Gospodarczych w obecnej chwili jest jednym z najpoważniejszych zadań reorganizacyjnych w logistyce SZ RP. Szczególny charakter tego zadania polega na jego wdrażaniu w trakcie bieżącej działalności jednostek wojskowych.

Proces formowania zaplanowany został etapowo:

I etap (zakończono) – 14 WOG-ów rozpoczęło swoją działalność.

II etap (w trakcie wdrażania) – zabezpieczenie funkcjonowania garnizonu Warszawa.

Do realizacji zadań zabezpieczenia w warunkach stacjonarnych, zgodnie z podziałem kompetencji i zadań, WOG będzie wykorzystywał dostępne instrumenty zarówno finansowe, jak i organizacyjne, takie jak: potencjał usługowy WOG-ów, infrastrukturę, wsparcie przełożonego – Regionalna Baza Logistyczna (RBLog) – outsourcing.

Rejony odpowiedzialności WOG-ów zostały ustalone na podstawie podziału terytorialnego kraju, włączając w większości w teren funkcjonowania WOG-ów kilka powiatów tego samego województwa (przy zachowaniu zasady maksymalnej odległości komend WOG-ów od zasadniczych jednostek operacyjnych do około 50 km). Jednocześnie, w strukturach WOG-ów powstały Grupy Zabezpieczenia, które jako oddziały WOG-ów zabezpieczają bezpośrednio jednostki w ich miejscu dyslokacji. Podział odpowiedzialności WOG-ów ze względu na lokalizację w RBLog prezentuje tabela 1⁴.

Tabela 1

Podział odpowiedzialności WOG-ów ze względu na lokalizację RBLog

1 RBLog Wałcz	2 RBLog Warszawa	3 RBLog Kraków	4RBLog Wrocław
11 WOG-ów – Bydgoszcz	21 WOG-ów – Elbląg	31 WOG-ów – Zgierz	2 WOG-i – Wrocław
12 WOG-ów – Toruń	22 WOG-i – Olsztyn	32 WOG-i – Zamość	4 WOG-i – Gliwice
6 WOG-ów – Ustka	24 WOG-i – Giżycko	33 WOG-i – Nowa Dęba	43 WOG-i – Świętoszów
13 WOG-ów – Grudziądz	25 WOG-ów – Białystok	34 WOG-i – Rzeszów	44 WOG-i – Krosno Odrzańskie
14 WOG-ów – Poznań	26 WOG-ów – Zegrze	35 WOG-ów – Kraków	45 WOG-ów – Wędrzyn
15 WOG-ów – Szczecin			
16 WOG-ów – Drawsko Pomorskie			
17 WOG-ów – Koszalin			
Jednostki pełniące funkcję WOG			
KPW Świnoujście	1 BLT Warszawa	8 BLT Kraków	
KPW Gdynia	23 BLT Mińsk Mazowiecki	32 BLT Łask	
CWTiD Wejherowo	42 BLSz Radom	41 BLSz Dęblin	
21 BLT Świdwin			
22 BLT Malbork			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji Wojskowego Oddziału Gospodarczego.

⁴ <http://sgwp.wp.mil.pl/plik/file/informacje/wogi.pdf>.

Głównym celem Wojskowych Oddziałów Gospodarczych jest odciążenie dowódców jednostek zadań finansowo-gospodarczych, umożliwiając im tym samym skupienie wysiłku na szkoleniu i przygotowaniu zadań do realizacji. WOG jest jednostką, która pełni rolę „służebną” w stosunku do jednostek zabezpieczanych. Jednostka wojskowa musi otrzymać wszelkie zabezpieczenie, zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem, naliczeniami i planami w wymaganej ilości, jakości, określonym czasie i w określonym miejscu. WOG/OZ realizuje ponadto zadania mobilizacyjne jako jednostka mobilizująca, przede wszystkim w następującym zakresie⁵:

- 1) mobilizacyjnego rozwinięcia jednostek, w szczególności wsparcia nowo formowanych jednostek logistycznych oraz innych jednostek wojskowych,
- 2) logistycznego i medycznego zabezpieczenia mobilizacyjnego dla rozwinięcia jednostek wojskowych,
- 3) planowania i logistycznego zabezpieczenia podczas szkolenia żołnierzy rezerwy.

Wojskowe Oddziały Gospodarcze realizują również zadania w zakresie utrzymania gotowości bojowej i mobilizacyjnej, rozumianej jako zachowanie zabezpieczenia: materiałowego, technicznego, medycznego, finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji zamówień publicznych, geograficznego i hydrometeorologicznego, sprzętu łączności i informatyki, działalności duszpasterstwa wojskowego, transportowego jednostek wojskowych oraz infrastruktury przeciwpożarowej. Ponadto w zakres obowiązków pracowników wchodzi: obsługa procesów administracyjno-biurowych, zachowanie bezpieczeństwa i higieny pracy, współpraca z instytucjami i środowiskami cywilnymi.

Wojskowe Oddziały Gospodarcze w procesach zaopatrzeniowych odpowiadają za sprowadzenie: środków czystości i bhp, materiałów eksploatacyjnych do sprzętu biurowego i powszechnego użytku, niektórych materiałów eksploatacyjnych oraz części do zabezpieczenia drobnych napraw sprzętu technicznego, niektórego sprzętu i wyposażenia stacjonarnych warsztatów i punktów serwisowych w garnizonie, niektórych środków i narzędzi do zabezpieczenia działalności bieżącej ambulatoriów, a także poszczególnych usług outsourcingowych, takich jak: serwis sprzętu, usługi medyczne, wyżywienie, zabezpieczenie transportu osobowego, zaopatrywanie w paliwa, dostarczanie mediów, ochrona obiektów, obsługa prawna, sprzątnięcie i utrzymanie koszar.

Wojskowe Oddziały Gospodarcze zobowiązane są do zabezpieczenia wszystkich jednostek, wszystkich pododdziałów, sprzętu oraz żołnierzy SZ RP oraz wojsk sojuszniczych przebywających w obszarze odpowiedzialności WOG-ów oraz realizujących zadania służbowe. Rozliczanie ponoszonych kosztów związanych z zabezpieczeniem wojsk

⁵ Bursztyński A.: Zeszyty Naukowe Marynarki Wojennej. Rola i zadania Wojskowego Oddziału Gospodarczego w systemie zabezpieczenia logistycznego marynarki wojennej RP. Akademii Marynarki Wojennej, rok XLX, nr 1(176), 2009.

przebywających w rejonie innych WOG-ów odbywa się pomiędzy WOG-ami, a w przypadku wojsk obcych – zgodnie z zawartymi umowami⁶.

Oprócz planowego zabezpieczenia jednostek, pododdziałów i innych składowych SZ RP przebywających czasowo w obszarze odpowiedzialności (np. na poligonie), WOG-i realizują ponadto doraźne zabezpieczenie wojsk przemieszczających się przez obszar WOG-ów w przypadkach wystąpienia zdarzeń losowych (awarie, kolizje, wypadki), udzielając pomocy w zakresie np. ewakuacji technicznej, pomocy w zakwaterowaniu i wyżywieniu obsługi, zabezpieczenia sprzętu⁷.

Podstawą należytego zabezpieczenia funkcjonowania jednostek wojskowych przez WOG-i jest jego prawidłowe zaplanowanie, w tym skorelowanie potrzeb wynikających z zadań jednostek, np. w zakresie szkolenia czy bieżącego funkcjonowania jednostek, z możliwościami systemu zabezpieczenia w obszarze zasobów rzeczowych i finansowych, wynikających z bieżącego budżetu resortu obrony narodowej.

Od momentu wygenerowania i zaplanowania przez zabezpieczaną jednostkę potrzeb w zakresie asortymentu i ilości niezbędnych środków zaopatrzenia oraz potrzebnych usług, całość realizacji procesu zabezpieczenia przejmuje Wojskowy Oddział Gospodarczy. Jest on zobowiązany do terminowego wykonywania usług na rzecz zabezpieczanych jednostek, aby umożliwić im bezproblemowe wykonywanie zadań szkoleniowych i bieżące funkcjonowanie. Kończącą częścią procesu, w którym uczestniczy jednostka wojskowa, jest odbiór przez jednostkę zamówionych usług i towarów. Wymaga to wcześniejszego zaplanowania przez jednostkę terminów oraz miejsc dostarczenia usług i zaopatrzenia.

WOG-i odpowiedzialne są za:

- przyjęcie zgłoszonych potrzeb,
- dokonanie weryfikacji i analizy tych potrzeb pod względem dostępnych zasobów i kalkulacji kosztów,
- realizację zabezpieczenia jednostek wojskowych w ramach przydzielonych limitów, zgodnie z zatwierdzonymi planami zamierzeń.

3. Proces zakupu realizowany w warunkach zamówień publicznych

Specjalnymi jednostkami, w których przeprowadza się proces zakupu, są organizacje finansowane z budżetu państwa. Struktury takie obejmowane są dodatkowym ograniczeniem w sferze zaopatrzeniowej, jakie stanowi Prawo zamówień publicznych. Na podstawie polskiego prawa zasady, według których udziela się zamówień publicznych są dokładnie sprecyzowane w Ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych

⁶ <http://4wog.wp.mil.pl/pl/index.html>.

⁷ Bursztyński A.: op.cit.

(Dz.U. z 2013 r., poz. 907), które zastąpiło ustawę z dnia 10 czerwca 1994 r. traktującą o zamówieniach publicznych (Dz.U. z 1994 r., nr 76, poz. 344). Wprowadza ona implemencję do polskiego prawa odpowiednich przepisów oraz dyrektyw Unii Europejskiej, a w szczególności są to Dyrektywy 2004/18/WE, 2004/17/WE, 89/665/EWG i 92/13/EWG⁸.

W przypadku organizacji wojskowych działających na rzecz obrony i bezpieczeństwa kraju stosuje się specjalne regulacje prawne, zawarte w ustawie⁹. Zgodnie z art. 131a, ust. 1 przepisy rozdziału 4a stosują się do zamawiających udzielających zamówień publicznych, które nazywane są *zamówieniami w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa*, jeżeli przedmiotem zamówienia są: *dostawy sprzętu wojskowego, w tym wszelkich części, komponentów lub podzespołów*.

Ustawy tej jednak nie stosuje się w celu udzielenia zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa na usługi lub dostawy, jeśli wartość realizowanego zamówienia nie przekracza kwoty wyznaczonej w art. 11, ust. 8, czyli 30 000 €.

Wykonawcy, którzy są zainteresowani zamówieniem publicznym dotyczącym obronności i bezpieczeństwa, muszą mieć siedzibę ulokowaną w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, lub w państwie, z którym Rzeczpospolita Polska ma zawartą umowę międzynarodową, dotyczącą tych zamówień¹⁰.

Zamawiający może również odmówić udzielenia zamówienia wykonawcy i wykluczyć go z postępowania, jeżeli w okresie 3 lat, w sposób zawiniony wykonawca poważnie zaniedbał obowiązki zawodowe, w szczególności, gdy w wyniku zamierzonego niedbalstwa i rażącego działania na szkodę zamawiającego nie wykonał powierzonego mu zamówienia¹¹.

W związku z tym, że większość operacji wojskowych wykonywana jest ze szczególnym poszanowaniem tajemnicy, w ustawie zawarto również restrykcyjne zalecenia dla wykonawców dotyczące zasad ochrony informacji niejawnych, są to między innymi¹²:

- zobowiązanie wykonawcy do zachowania poufnego charakteru informacji niejawnych, które znajdują się w jego posiadaniu lub z którymi będzie miał styczność w trakcie realizacji zamówienia oraz po jego zakończeniu,
- zobowiązanie wykonawcy do otrzymania identycznego zobowiązania od swojego podwykonawcy, jeżeli zleci mu podwykonawstwo w trakcie realizacji procesu zamówienia,
- zobowiązanie wykonawcy do natychmiastowego dostarczenia informacji w sytuacji pojawienia się nowych podwykonawców, w tym do podania wszystkich danych dotyczących podwykonawcy, które pozwalają zamawiającemu na stwierdzenie, że każdy z nich ma niezbędne kwalifikacje, wymagane do utrzymania poufnego

⁸ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

⁹ Ibidem., art. 131a, ust. 1, pkt 1.

¹⁰ Ibidem., art. 131d, ust. 1.

¹¹ Ibidem., art. 131e, ust. 1a.

¹² Ibidem., art. 131g, ust. 1.

charakteru informacji niejawnych, z których będą korzystali podczas całego procesu zamówienia.

Ustawa daje również prawo weryfikacji lub odsuwania pracowników wykonawcy, którzy zdaniem zamawiającego mają brać udział w realizacji zamówienia, jeżeli wymaga tego bezpieczeństwo podstawowych interesów państwa albo jest to niezbędne w celu podniesienia poziomu ochrony realizowanych zamówień.

4. Koncepcja logistycznego systemu zaopatrywania wojsk

Logistyka wojskowa narodziła się najprawdopodobniej w starożytnych Chinach i została usystematyzowana przez Sun Tzu w dziele *Sztuka Wojny*¹³. Opierała się ona głównie na zasadzie „wyjadania okolicy”, czyli korzystania z zasobów i środków transportu należących do wroga. W Europie największy rozwój logistyki wojskowej miał miejsce w okresie panowania cesarza bizantyjskiego Leontosa VI, który jednoznacznie podkreślił istotę logistyki jako aspektu koniecznego do zwycięstwa. Dodatkowo zaznaczył, że podstawowym zadaniem logistyki wojskowej jest pokonanie luki przestrzenno-czasowej, która dzieli podaż, rozumianą jako zasoby logistyczne armii, oraz popyt, czyli potrzeby materiałowe walczących i przemieszczających się wojsk¹⁴.

Największe wymagania przed logistyką wojskową pojawiły się w czasach tzw. armii „masowych”, których zadaniem było prowadzenie działań zbrojnych na bardzo dużych odległościach i rozległych terenach. Jedną z najbardziej charakterystycznych armii tego typu były wojska prowadzone przez Napoleona, aby zdobyć Moskwę. Szacuje się, że rozmiar tej armii wynosił około 600 tys. żołnierzy i 200 tys. koni. Przy tak ogromnej liczebności konieczne stało się zastosowanie najbardziej optymalnych metod logistycznych, które i tak nie wystarczyły do osiągnięcia zamierzonego celu. Wnioski z klęski armii Napoleona poniesionej w 1837 roku wyciągnął prekursor teorii logistyki wojskowej Antoine-Henri Jomini w swoim dziele *Zarys sztuki wojennej*.

Najważniejszym elementem ww. publikacji jest opracowanie osiemnastu zasad nawiązujących do zabezpieczenia bojowego i logistycznego działań militarnych, a także równoległej pracy sztabów. Dziewięć zasad dotyczy bezpośrednio i pośrednio logistyki; a są to¹⁵:

Zasada 1. Wcześniejsze przygotowanie wszystkich niezbędnych zasobów materiałowych i planów przemieszczania potrzebnych do jego rozpoczęcia, w taki sposób, aby odpowiednio przygotowane i wyposażone wojska, w odpowiednim czasie mogły podjąć wyznaczone im działania operacyjne.

¹³ Sun Tzu: *Sztuka wojny*. Helion, Gliwice 2013.

¹⁴ Hajt S., Kowalski K., Stankiewicz G., Szukalski M.: op.cit.

¹⁵ Jomini A.H.: *Zarys sztuki wojennej*. MON, Warszawa 1966.

Zasada 2. Należy realizować wszystkie zadania zgodnie z przyjętym wcześniej planem działania oraz stosować się do decyzji podjętych przez naczelnego dowódcę.

Zasada 3. Dokonanie ugody między szefem artylerii, a szefem inżynieryjnym co do środków bezpieczeństwa, jakie mają być zachowane w celu ochrony posterunków, przy jednoczesnym zachowaniu ich swobody działania.

[...]

Zasada 9. Organizowanie przemarszów taborów z bagażami i zaopatrzeniem w taki sposób, aby nie kolidowały one z przemarszem wojsk, ale by były możliwie cały czas dla nich dostępne oraz odpowiednio zabezpieczone przed niespodziewanym atakiem.

Zasada 10. Opracowanie wykorzystania krajowych środków transportu do przygotowania kolejnych konwojów z zaopatrzeniem.

Zasada 11. Odpowiednie przygotowanie obozów, wraz z zapewnieniem właściwego poziomu bezpieczeństwa i porządku.

Zasada 12. Możliwie największe wykorzystanie istniejących sieci komunikacyjnych oraz wyposażenie konwojentów w odpowiednie instrukcje i możliwości przekazywania informacji.

Zasada 13. Zapewnienie: bezpieczeństwa (dla powracających chorych i rannych), szpitali polowych oraz warsztatów naprawczych.

Zasada 14. Prowadzenie dokładnej ewidencji wydzielania środków bojowych na skrzydła oraz tyły armii oraz monitorowanie ich ruchu.

A.H. Jomini uznał logistykę jako teoretyczną wiedzę wraz z jej praktyczną działalnością w takich obszarach jak: przemieszczanie, wraz z rozpoznaniem, inżynieria wojskowa oraz praca sztabowa. Szczególnie istotny jest fakt, że stwierdził on, że logistyka wojskowa opiera się na regule – we właściwe miejsce we właściwym czasie.

Podejście systemowe do logistyki sugeruje traktowanie organizacji wojskowej, która jest złożona z urzędów i jednostek logistycznych oraz organów kierowania, między którymi zachodzi relacja, jako system logistyczny wojska. Ma on odpowiednią do realizowanych procesów i zasobów infrastrukturę, która umożliwia zamianę zasobów logistycznych w logistyczne procesy. Za pomocą danej infrastruktury zasoby logistyczne w odpowiednim czasie i przestrzeni zapewniają funkcję zabezpieczenia logistycznego przez określony system¹⁶.

Główną funkcją jaką pełni system logistyczny zaopatrywania jest zasilanie wojsk każdego rodzaju materiałami, urządzeniami i sprzętem. Zadaniem jest tworzenie podstaw materialnych, potrzebnych do funkcjonowania sił zbrojnych, a także zapewnienie optymalnego wykorzystania sił oraz środków materialnych przeznaczonych do zaopatrywania wojsk¹⁷.

Rozwiązania pokazane w niniejszym artykule są aktualnie stosowane przez jednostki logistyczne Sił Zbrojnych RP. W celu sprostania wymaganiom wynikającym z realizacji

¹⁶ Brzeziński M.: *Logistyka Wojskowa*. Bellona, Warszawa 2005.

¹⁷ Langley C.J.: *Evolution of the Logistics Concept*. "Journal of Business Logistics", Vol. 7, No. 2, 1986.

zadań, utworzono organy kierowania i wykonawcze, które potem skorelowano ze szczeblami organizacyjnymi, tworząc strukturę, którą zilustrowano w tabeli 2.

Tabela 2

Struktura organów kierujących i wykonawczych logistycznego systemu zaopatrywania wojsk

Szczebel organizacyjny	Organy kierowania	Organy wykonawcze
Centralne organy logistyczne	Generalny Zarząd Logistyki Wojska Polskiego	CPMG przemysł
OW i RSZ organy logistyczne	Szefostwo Logistyki OW i RSZ	Brygada logistyczna, bataliony logistyczne
Rejonowe organy logistyczne	Komendy RBM, BMT WLOP	RBM, OWT, RWT składy materiałowe, bazy materiałowo-technologiczne
Taktyczne organy logistyczne	Logistyka korpusu, Logistyka dywizji/brygady, Logistyka pułku/batalionu	Magazyny garnizonowe, Magazyny jednostek wojskowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Kurasiński Z.: Kompendium logistyka wojskowego. Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2014.

Istotą działania systemu logistycznego jest określenie potrzeb, gromadzenie oraz utrzymanie zapasów i środków zaopatrzenia, które są ustalone poszczególnymi normami, powtarzanie gromadzonych na odpowiednich szczeblach organizacyjnych zapasów oraz wykonywanie usług, niezbędnych do realizacji poszczególnych zadań w czasie trwania wojny, jak i podczas pokoju¹⁸.

Celem głównym zabezpieczenia logistycznego sił zbrojnych jest zaspokajanie potrzeb dotyczących sprzętu wojskowego, sprawności technicznej tego sprzętu, uzbrojenia, środków materiałowych oraz bojowych potrzebnych do szkoleń oraz walki, a także zachowanie prawidłowych stanów psychicznego i osobowego armii¹⁹.

System zaopatrywania wojsk funkcjonujący na terytorium kraju określany jest na podstawie perspektywicznych i aktualnych zadań, możliwości finansowych i materiałowo-technicznych oraz ustaleń Szefa Generalnego Zarządu Logistyki Wojska Polskiego.

W systemie zaopatrywania funkcjonują dwa układy²⁰:

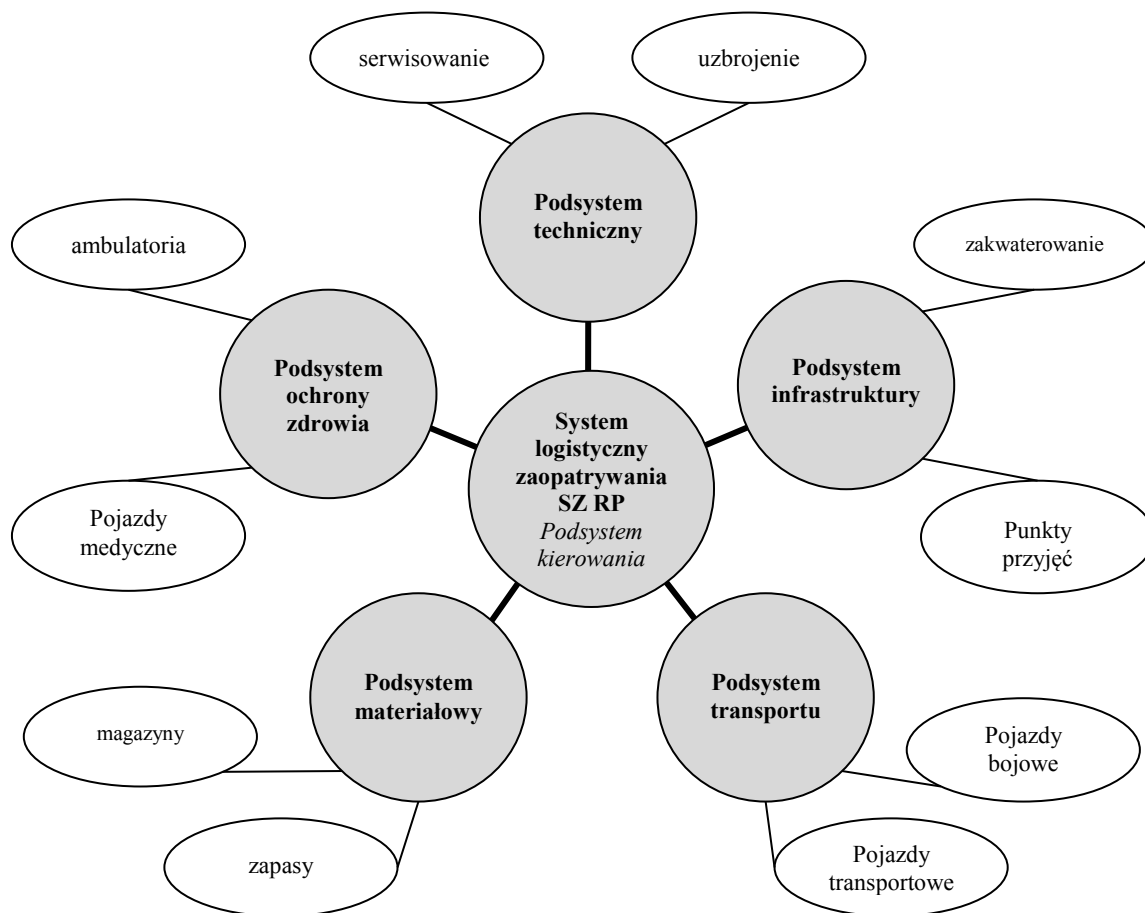
- mobilny, składający się z urzędzeń logistycznych szczebla taktycznego i specjalistycznych jednostek ruchomych, które służą do zabezpieczenia pola walki w sposób bezpośredni,
- stacjonarny, oparty na Rejonowych Warsztatach Technicznych, Okręgowych Warsztatach Technicznych, Rejonowych Bazach Materiałowych. Układ stacjonarny wykonuje zadania zaopatrywania rejonowego oraz świadczy usługi logistyczne siłom zbrojnym.

¹⁸ Bendkowski J., Radziejowska G.: Logistyka zaopatrzenia w przedsiębiorstwie. Politechnika Śląska, Gliwice 2005.

¹⁹ Brzeziński M.: Logistyka wojskowa. Bellona, Warszawa 2005.

²⁰ Solarz J.: Doktryny militarne XX wieku. Avalon, Kraków 2009.

Obecnie funkcjonująca koncepcja systemu logistycznego wojska RP składa się z podsystemów: kierowania (logistyczne organy kierowania, sztaby logistyki), technicznego (eksploatacja i uzbrojenie), ochrony zdrowia, materiałowy (zaopatrzenie, zapasy wojskowe), transportu, infrastruktury (zakwaterowanie)²¹.

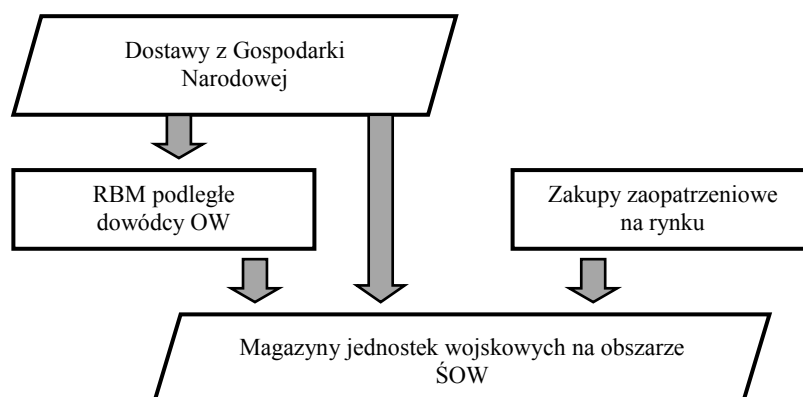

Rys. 1. Koncepcja logistycznego systemu zaopatrzenia Sił Zbrojnych RP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Szlachta A.: Zeszyty Naukowe, s. Logistyka i Transport. Organizacja logistyki w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu, Żagań 2006.

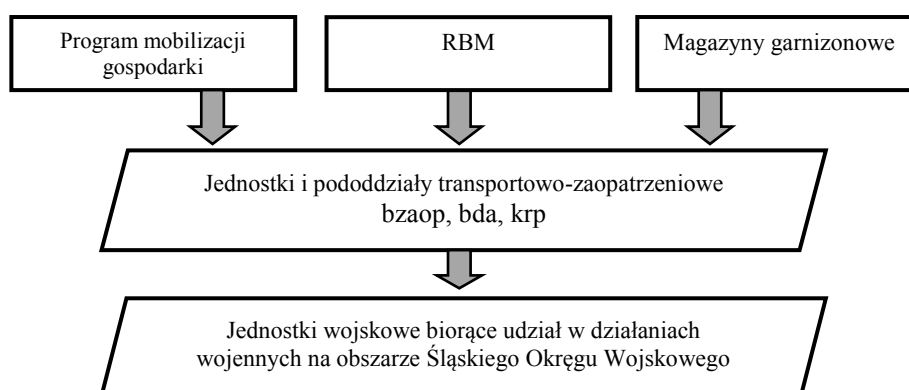
Istotne staje się uszczegółowienie systemu logistycznego SZ RP ze względu na rejon jego funkcjonowania oraz sytuację polityczną kraju. Zostało to pokazane na rysunkach 2 i 3.

²¹ Szlachta A.: Zeszyty Naukowe, s. Logistyka i Transport. Organizacja logistyki w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu, Żagań 2006.

Rys. 2. System zaopatrzenia wojsk stacjonujących na terenie ŚOW-u, w czasie pokoju
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Grzesik N., Kuźma K.: Logistyczne zabezpieczenie środków bojowych. Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych, Dęblin 2014.

Elementy, które tworzą układ logistyki mobilnej należą do istotnych elementów systemu zaopatrywania logistycznego sił zbrojnych podczas kryzysów i konfliktów wojennych.

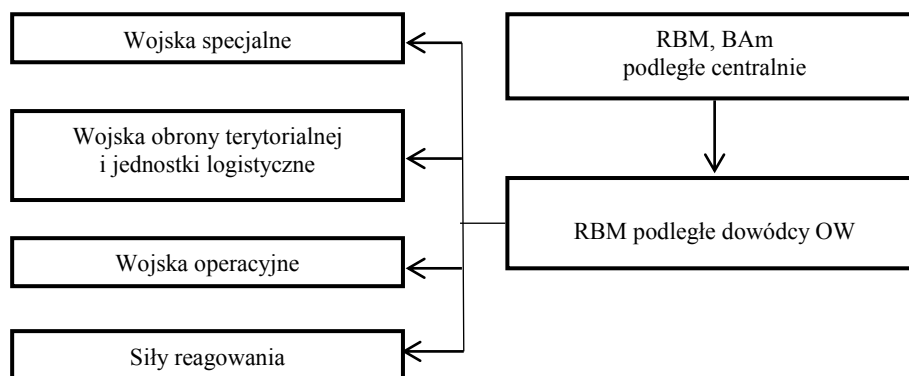
Rys. 3. System zaopatrzenia wojsk stacjonujących na terenie ŚOW-u, w czasie wojny.
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Grzesik N., Kuźma K.: Logistyczne zabezpieczenie środków bojowych. Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych, Dęblin 2014.

W określonych rejonach rozmieszczone są odpowiednie elementy stacjonarnego podsystemu zaopatrywania, które tworzą infrastrukturę techniczno-ekonomiczną nowoczesnego systemu logistycznego. Zaopatrzenie w obszarze rejonowym odbywa się przez włączenie wszystkich jednostek wojskowych stacjonujących w rejonie odpowiedzialności RBM-u, niezależnie od organizacyjnego podporządkowania do systemu zaopatrywania²².

Na obszarze kraju zadania zaopatrzeniowe są realizowane przez Rejonowe Bazy Materiałowe, ponieważ mają one informacje dotyczące rodzaju i rozmieszczenia rezerw państwowych zastrzeżonych dla wojska, które są gromadzone na odpowiednim rejonie ich odpowiedzialności²³.

²² Nowak E.: Logistyka w sytuacjach kryzysowych. AON, Warszawa 2009.

²³ Grzesik N., Kuźma K.: Logistyczne zabezpieczenie środków bojowych. Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych, Dęblin 2014.

Rys. 4. Rejonowy system logistycznego zaopatrzenia wojsk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Grzesik N., Kuźma K.: Logistyczne zabezpieczenie środków bojowych. Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych, Dęblin 2014.

Wojskowa jednostka budżetowa jest najważniejszym organem, który planuje i zabezpiecza potrzeby środków materiałowych, bieżących, mobilizacyjnych i wojskowych niezbędnych przy zamierzeniach szkoleniowo-gospodarczych, szczególnie istotnych w czasie pokoju.

5. Wnioski

Nowe rozwiązania w zabezpieczeniu logistycznym są konieczne w prawidłowym funkcjonowaniu systemu zaopatrywania, ponieważ system ten odpowiada za dostarczenie odpowiedniego asortymentu we właściwych ilościach. Zadania bojowe, szkoleniowe i gospodarcze stawiane przed armią wymagają właściwej jakości i pewności oraz systematyczności w procesie zaopatrywania, ciągłego odtwarzania zapasów i utrzymywania ich na odpowiednim poziomie. W strukturze logistyki Sił Zbrojnych zintegrowany i ukierunkowany zadaniowo system logistyczny zaopatrzenia realizuje kompleksowe zabezpieczenie wszystkich sił i jednostek wojskowych w danym rejonie w środki niezbędne do ich prawidłowego funkcjonowania. Tak zorganizowany proces zabezpieczenia pozwala na odciążenie dowódców jednostek wojskowych od realizowania zadań gospodarczo-finansowych, które są przekazywane organom logistyki lokalnej. Niniejszy artykuł może stanowić podstawę do przeprowadzenia analiz mających na celu wskazanie głównych uchybień występujących podczas realizacji procesów zaopatrywania w Wojskowym Oddziale Gospodarczym.

Bibliografia

1. Bendkowski J., Radziejowska G.: Logistyka zaopatrzenia w przedsiębiorstwie. Politechnika Śląska, Gliwice 2005.
2. Brzeziński M.: Logistyka wojskowa. Bellona, Warszawa 2005.
3. Bursztyński A.: Zeszyty Naukowe Marynarki Wojennej. Rola i zadania Wojskowego Oddziału Gospodarczego w systemie zabezpieczenia logistycznego marynarki wojennej RP. Rok XLX, nr 1(176). Akademia Marynarki Wojennej, 2009.
4. Chaberek M. (red.): Rachunek decyzyjny w logistyce zaopatrzenia. GWSH, Gdańsk 2003.
5. Czajkowski T.: Prawo zamówień publicznych. Warszawa 2007.
6. Grzesik N., Kuźma K.: Logistyczne zabezpieczenie środków bojowych. Wyższa Szkoła Oficerska Sił Powietrznych, Dęblin 2014.
7. Hajt S., Kowalski K., Stankiewicz G., Szukalski M.: Logistyka wojskowa w działaniach taktycznych. Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych, Wrocław 2014.
8. Jomini A.H.: Zarys sztuki wojennej. MON, Warszawa 1966.
9. Kurasiński Z.: Kompendium logistyka wojskowego. Wojskowa Akademia Techniczna, Warszawa 2014.
10. Langley C.J.: Evolution of the Logistics Concept. "Journal of Business Logistics", Vol. 7, No. 2, 1986.
11. Lysons K.: Zakupy zaopatrzeniowe. PWE, Warszawa 2004.
12. Marrian J.: Characteristics of Industrial Goods and Buyers. Hutchinson, London 1965.
13. Nowak E.: Logistyka w sytuacjach kryzysowych. AON, Warszawa 2009.
14. Radziejowska G.: Kształtowanie systemu logistycznego zaopatrzenia. Zeszyty Naukowe, s. Organizacja i Zarządzanie. Politechnika Śląska, Gliwice 2006.
15. Sarjusz-Wolski Z.: Strategia zarządzania zaopatrzeniem. Placet, Warszawa 2002.
16. Solarz J.: Doktryny militarne XX wieku. Avalon, Kraków 2009.
17. Sołtysik M.: Zarządzanie logistyczne. Akademia Ekonomiczna, Katowice 1998.
18. Sun Tzu: Sztuka wojny. Helion, Gliwice 2013.
19. Szlachta A.: Organizacja logistyki w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zeszyty Naukowe, s. Logistyka i Transport. Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu, Żagań 2006.
20. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.
21. <http://4wog.wp.mil.pl/pl/index.html>.
22. <http://sgwp.wp.mil.pl/plik/file/informacje/wogi.pdf>.